

Afsn. 1.2: Fædrene linje for Anne Sophie WORSØE, Holger BRØNDSTEDs farfars farmor

VII.68 Laurids SØRENSEN, skipper.

Skipper i Aalborg. Død 1694 i Aalborg. ~ m.VII.69 Maren CHRISTENS DATTER (-1712). - se nedenfor. Af skiftet efter ham, dateret 22. august 1694, ses det, at han havde ejet hus i Slotsgade i Frue Sogn samt en galiot. I boet var der så mange gældsposter, at der intet blev til arvingerne, selvom han var ejer af et skib, "en liden galiot, brændt 5? læster", det vil sige godkendt til at rumme 11 tons. Han overlevedes af sin kone og deres fem børn. Familiens hus var beliggende på Slotsgades vestside »næst sønden for velædle og velvise borgmester Hermann Werchmesters lejevåning og næst norden op til velagte Søren Andersen Baggers iboende ejendom« (1712). Det synes at have været det fjerde hus i gaden, når man kom fra syd. Det bestod af seks fag, nemlig fem bindinger og et lille udskud, og det var indrettet med stue til gaden, lillestue, køkken og loft. I stuen til gaden var der en jernbilæggerovn, en himmelseng indlagt i sort med ege-himmel og drejede stolper, en sort beslagen fyrretræskiste med tre jernbånd over låget, en mindre kiste, to skabe indsat i væggen, 3 gamle fyrretræsbænke med tilhørende skamler og bænkedynner, et firkantet sort spejl og et lidet træ-skilderi. I lillestuen var der et bord, et skrin, en Danziger-stol med vævet sæde, en spinderok, en garnvinde og et »strendte-træ«. I køkkenet fandtes blandt andet en jernrefod, én liden jerngryde, en gammel øltønne og to ølkrus. Sølv og guld fandtes ikke, i kobber: en ?-tønnes gruekedel, i tin: to fade og fire tallerkener, i messing: én lysestage. Der ud over noget lintøj, nogle blåstribe bolstre og dynner samt et par flamske bænkedynner vævet i rudermønster. Det hele blev vurderet til 241 sletdalere og 9 sk., hvoraf huset udgjorde de 70 rdl. og skibet 120 rdl. Imidlertid stod der en gæld på 60 rdl. i huset til kancelliråd Peder Bentzen til Havnø ved Mariager fjord, og der var også en del anden gæld, bl. a. til Niels Sørensen Rebstrup for resterende kakkelovnsleje. Ialt bortskyldtes 211 rdl. 2 mk. 12 sk. Men enken, Maren Christensdatter, lover at betale alt, når det fordres, og desuden at give de fire hjemmeværende børn tilbørlig kost, klæder, skolegang og anden kristelig optugtelse. Under skiftedokumentet prenter hun sine forbogstaver MCD og hendes værge kobbersmed Søren Pedersen sine SPS. Enken bliver boende i huset indtil sin død 20. dec. 1712. Hun blev begravet på Frue kirkegård den 22. dec., og den 19. jan. 1713 afholdtes skifte efter »Gud- og Dydelkende Dannekoene Sal. Maren Christensdatter«. Ved skiftet blev det oplyst, at sønnen Søren Lauridsen den 10. aug. 1712 havde indløst ejendommen og efter moderens død foræret pantebrevet til søsteren Maren Lauridsdatter. Boet opgøres til 225 rdl. 2 mark og 2 sk., og gælden til 180 rdl., deriblandt 17 rdl. til skipper Erik Nielsen Kokier for »hans tid efter anden til den sal. kone lånte rede penge og forstrakte korn og tørfisk«. Ejendommen blev udlagt til datteren Maren Lauridsdatter, og hun og hendes søster Anne besluttede »af kærlighed til deres gode broder Søren Lauridsens hjælp« at påtage sig at udrede gælden samt begravelses- og registreringsomkostningeme. Huset overtages senere af datteren Anne og hendes mand konsumptionsbetjent Jens Jensen Sommer. Hans hustru **VII.69** (forslægt ukendt):

VII.69 Maren CHRISTENS DATTER.

Død 10 dec. 1712 i Aalborg. Begr. 22 dec. 1712 i Frue Kirke. ~ VII.68 Laurids SØRENSEN, skipper - se ovenfor.

Maren Christensdatter egenhændige signatur på skiftedokumentet 1694

Deres 5 børn:

1 Anne LAURIDSDATTER. *Født o. 1672. Død 1733. ~ 1. før 1697 m. Jens Jensen SOMMER, konsumptionsb. (-1718). Konsumptionsbetjent i Aalborg. ~ 2. 3 dec. 1720 i Kollerup m. Bertel Poulsen KJÆRULF, degn (1685-1748). Degn i Kollerup. Mindst 2 børn af 1. ægteskab, ingen af 2. ægteskab. I skiftet efter hendes søster Maren i 1756 hedder det at hun "har været gift med degnen Bertel Kjærulf i Kollerup i Vendsyssel, men død og efterladt sig to sønner: Laurs Jensen Sommer, som var student, men ej vides hvor er, eller om han er levende eller død, Christian Jensen Sommer, som boede og døde i Randers, og efterladt sig såvidt vides 4 børn, navnlig: Eriche Cathrine Sommer, nu gift med en proprietær som boede på Kollerup, men nu skal bo i Vendsyssel, ved navn Trude, Anne Sommer, gift med Johan Welløv Bechtrup boende på Fannerup ved Grenå, Jens Sommer hos søsteren i Vendsyssel, og Cathrine Marie Sommer hos sin søster på Fannerup" C. Klitgaard: Kjærulfske Studier, 1914-18, Seidelin [53] s. 733 mm.*

2 Søren LARSEN, forpagter. se VI.34 nedenfor.

3 Christen SØRENSEN, skipper. *Født o. 1675. Skæbne ukendt. 1756 hedder det om, at han "foer til Skibs fra Holland til Ostindien, men vides ej enten er levendes eller død, eller har efterladt sig nogen Arvinger". Seidelin [53].*

4 Maren Lauridsdatter SØRENSEN. Født o. 1678. Død 17 feb. 1756 i Blegind. ~ m. Nicolai BERTELSEN, farver (1675-1751). Farver i Aalborg. Fik kun én søn, der døde tidligt. Boede som enke hos brorsønnen Laurids Sørensen Worsøe. Skiftet efter hende er et vigtigt dokument til den tidlige Worsøe-genealogi: "Og blev hr. Laurs Worsøe [brorsønnen] derpå tilspurgt, hvem den salig kones .... arvinger er .... da foregav hr. Worsøe, at den sal. kone har haft en broder Søren Laursen, som boede og døde på Worsøe, og efterladt sig 8 børn, hvoraf hr. Worsøe er selv en [...]. Endnu af sal. Søren Laursens børn Anne Sophie Worsøe gift [2. gang] med sr. Hans Møller i Skægs mølle [...]", osv.

5 Hans LAURIDSEN, skriver. Skibsskriver i Christiania, skolelærer i Blegind. Født 1686. Død jan. 1754 i Blegind. Ugift. Tjente i rentekammeret ved moderens død i 1712, blev skibsskriver til orlogs, men endte sine dage hos brorsønnen Lauritz Worsøe i Blegind præstegård efter i 12 år at have holdt skole for sognets børn. Hans ringe efterladenskaber, hvor i blandt en sort klædes klædning, et par blå strømper, en hirschfænger med ophæng og en lakeret stok med en liden forslidt sølvknap, blev solgt på auktion og indbragte ialt 15 rdl. 4 mark og 1 sk.

VI.34 Søren LARSEN, forpagter.

Sødringholm gods, Søvind sogn. Født o. 1673 i Aalborg. Død 17 sep. 1723 i Vorsø. ~ o. 1706 m. VI.35 Hanne Marie Lauridsdatter MØLLER (1687-1724). Se afsn. 1.3. Var først fuldmægtig hos regimentskriveren på Dronningborg ryttergods. 1696-1702 nævnes han som fuldmægtig hos sin senere svigerfar, regimentsskriver Lauritz Møller i Ovstrup syd for Hammel; denne døde 1702, og Søren Larsen havde da en del løn tilgode af dødsboet. Samme år kom han til grevskabet Løvenholms godskontor, fra 1705 til 1709 som administrator (med titel af "Kongelig Majestæts Sequestrationsbetjent"), da Frederik IV havde inddraget godset, medens den vidtløftige grev Rantzau var i unåde. Grevskabet Løvenholm, der tilhørte familien Rantzau, bestod foruden af Løvenholm af hovedgårdene Demstrup og Sødringholm samt Skovgård i Tørrild herred. De enkelte hovedgårde forpagtedes bort, og det påhvilede Søren Larsen at få dette gjort på en så fordelagtig måde som muligt. Desuden skulle han sørge for, at jordebogspengene, tienden og andre afgifter blev rettidigt indbetalt, og han skulle præsentere de nye fæstere for sekvestrationskommissionen. Han synes at være gået i gang med opgaverne med ungdommelig iver, men støder hurtigt på store vanskeligheder, blandt andet på grund af bøndernes dårlige kår, der er betinget af landbrugets vanskelige forhold i denne periode. Besværlighederne melder sig omgående, idet den grevelige sekretær og den tidligere forvalter Henrik Henriksen Evendorph ikke vil flytte fra godset. Søren Larsen klager til rentekammeret, men får til svar, at det ikke kan formenes dem at blive boende, hvis de blot vil følge administrationen og ikke blande sig i den, »og finder I vel nok så mange værelser, som til Eders forretninger behøves«. Der udvikler sig hurtigt et dårligt forhold mellem Evendorph og Søren Larsen, der igen i marts 1705 beklager sig til rentekammeret over, at Evendorph nægter at afgive sidste års regnskab til ham. Kort efter kommer der fra amtstuen i Randers en indberetning om, at grevskabet skylder 323 rdl. af sidste års skatter. Amtmændene får nu besked om at undersøge forholdene, og da det viser sig, at Evendorph efter godsets inddragelse har fortsat med at bruge af dets midler efter grev Rantzaus anvisninger, bliver han belagt med arrest, og Søren Larsen får omsider regnskaberne overdraget. Søren Larsen har travlt i den første tid: der skal optages fortegnelser over godsets tilliggender, hovedgårdene og kirkerne skal synes, og regnskaberne skal bringes i orden. Endelig skal hovedgårdene bortforpagtes. Dette sker ved auktion, og Sødringholm tilslæes Detlev Lauritzen Møller, en søn af regimentsskriver Lauritz Detlevsen Møller og broder til Søren Larsens tilkommende hustru Johanne Larsdatter Møller. Forpagtningen gælder fra 1. maj 1705 til 1. maj 1708, og der skal årligt svares 308 rdl. i forpagtningsafgift.

Søren Larsens underskrift og segl 1705

Men Allerede 1709 fratræder han sin stilling som administrator af grevskabet og bliver selv forpagter af Sødringholm. Da forpagtningstiden udløber i 1721, forlader han gården og slår sig først ned i sin barndoms by, Aalborg. Han er da ca. 48 år gammel. I 1722 køber han gården Toruphede i Rold, men sælger den kort efter. Ved auktionen efter Michel Mogensen Fog den 27. juli 1722 køber han for 2495 rdl. øen Vorsø i Horsens Fjord. Tiden her blev dog kun kort, idet han allerede døde året efter og blev begravet den 17. sept. 1723. Enken Johanne Larsdatter Møller fik tilladelse til at sidde i uskiftet bo, men også hun bukkede snart under for sygdom og døde 5 måneder senere: den 5. februar 1724 om morgenen. Tilbage stod 8 børn, hvoraf den ældste var 16 år, den yngste 2. Den 15 årige Marie Elisabeth måtte bestyre

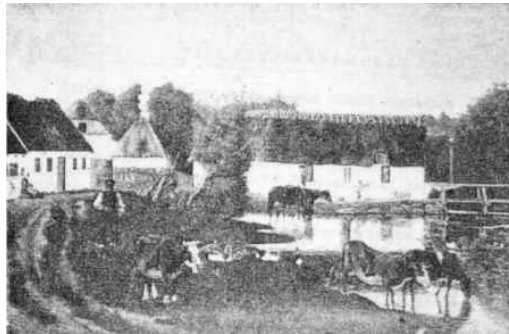
husholdningen og passe sine små søskende, indtil disse blev fordelt hos deres formyndere, og øen blev solgt. Om disse børn haves nogen efterretning i et brev, skrevet af en datterdatter Bolette Engelbreth [68]. De havde en svær tid.

"Provsten fra Viborg kom til at vogte Svin for en Bonde paa Alrø ... Provsten fra Vejlbjby kom til at vogte Gæssene hos hans Formyndere. Dette varede dog kun kort ... de kom i Horsens latinske Skole og forvandt deres Hyrdestav til brave Mænd og fik en bedre Hjord at sørge for ...". De tog alle navnet Worsøe efter øen i Horsens fjord. Gården på Vorsø, som de stammer fra, er i dag forsvundet. Den lå på sydsiden (et sted i dag kaldt "tepotten"). Kilder til Worsøe-slægten er H.Worsøe [51], [52], foruden forældede fremstillinger som Lengnick [46] m.fl. De ældste generationer også i Seidelin [53]

8 børn:

1 Holger WORSØE, sergent. *Sergent i Kongsberg, Norge. Født 1707. Død o. 1758. ~ m. Ahlet ? (-).* Var før faderens død anbragt på kontoret hos en regimentsskriver i Randers. Der er bevaret et brev fra ham til skifteforvalteren, hvor han beder om hans ældste søster, som havde taget sig af de små søskende, da moderen blev syg og døde, må blive belønnet forlods af boet med en kostbar guldkæde. Han "rejste til Norge og man hørte aldrig til ham siden" (brordatteren Bolette Engelbreth [68]). Her blev han sergent i Kongsberg, gift, men hans eneste søn Severin døde 1737, kun 3 uger gammel.

2 Marie Elisabeth WORSØE. *Født 1708. Død 1753 i Fillerup, Odder sogn. ~ 12 sep. 1726 m. Knud ENGELBREHT, herredsskriver (1701-1767). Herredsskriver for Hads-Ning herreder i Odder.* Boede på Fillerup Overmølle, tæt ved søsteren Anne Sophie (g. Brøndsted, senere Møller).

Fillerup Overmølle ca. 1880

Beskrives af datteren Bolette, gift Mønsted, som "en gudfrygtig og sagtmodig, venskabelig, omhyggelig moder". Hun fik 14 børn, hvoraf dog kun 8 blev voksne. En sønnesøn var den lærde præst i Lyderslev Wolf Frederik Engelbreth, 1771-1862, studenterkammerat med P.O. Brøndsted, som kalder ham "fætter" (de var halvfætre); hans dattersøn var biskop Thomas Skat Rørdam. En anden efterkommer er digteren Christian K.F. Molbech. Iøvrigt stor efterslægt i Danmark og Norge (Møller, Mønsted, Fensten, Langberg, Selchou, Lund, Ladorph, Hvid). Th.Madsen [81]. Efterslægt (8 børn) afsn. 2.8.

3 Lauritz WORSØE, provst. *Provst i Blegind-Hørning. Født 18 okt. 1711. Død 12 juli 1780. ~ 8 nov. 1736 m. Margrethe BØGH (1716-). 1734 cand. teol., 1736 interimspæst i Trige og Ølsted hos provst Christopher Bøgh. Fra 1739 til sin død 1780 sognepræst for Blegind og Hørning menigheder og fra 1763 tillige provst over Hjelmslev herred.*

Trætavle for ægteparret i Blegind kirke.

En trætavle i Blegind kirke har indskriften: "Forhen Sogne-Præst for Blegind og Hørning Menighedder i 41 Aar, og Proust i Hielmsløv Herred i 17 Aar. Født 1710, Død 1780. Og hans Hustrue Ide Margrethe Bøgh. Født 1716, Død 1790. Tilligemed 7 af Deres tilsammen avlede 15 Børn, Gud lad os samles med disse Kiere Wenner i den glade Evighed." Kendt i egnens overlevering under navnet Slanterlavs, kunne mane m.m.; herom findes flere historier forskellige steder hos Evald Tang Kristensen (Jyske Folkeminder III, 1876, Danske Sagn, IV, 1896, VI, I 1900): "Slantelavst kom fra Silkeborg her op gennem skoven. Der kom en mandolden tyr efter ham, og han fór hen og ville op i en bøg, men kunne ikke klyve op i den. Så satte han den i bande, og den gik også ud. Derefter rendte han herop oven i skoven og kom til en eg, og den kom han op i. Så lyste han velsignelsen over den, og den var fuld af agern hvert evige år". Eller: "Når Slantelavst i Blegind jordede et lig, så plejede han altid at fortælle ved kisten, hvor den døde var gået hen, enten til himmerig eller helvede. Folk ville jo ikke godt tro, at han sådan kunne vide det, så var der en mand, der ville prøve ham af. Han lagde sig i en kiste og stillede sig an, som han var død, og så skulle Slantelavst da til at jorde ham og holde ligtale over ham. Da han nu havde begyndt, sagde han, at det var mærkeligt, at han hverken kunne finde ham i himmerig eller helvede. Da han så havde stået og grundet en lille smule, sagde han: »Nu har jeg fundet ham, han er i helvede«. Folk sagde, at det var løgn, og de gik hen og tog låget af kisten, men da viste det sig, at manden var død". 15 børn, hvoraf dog kun 2 fortsatte slægten. Efterslægt: Stockfleth, Høyer. Seidelin [53] (bd. II s. 487-95). Efterslægt (4 børn) afsn. 2.9.

4 Detlev WORSØE, købmand. Købmand i Haderslev. Født 1713. Død 1 sep. 1779 i Haderslev. ~ 1. o. 1734 m. Maria Margrethea RIEDEL (-1736). ~ 2. o. 1737 m. Helene Maria SCHRÖDER (-1747). Tager 1735 borgerskab i Haderslev, hvor han slår sig ned som købmand. Bliver 1748 medlem af deputeretkollegiet, hvorfra han dog afskediges den 29- september 1775 på grund af konkurs. Om hans død står i Haderslev, Vor Frue kirkebog: "Omtrent i september månedens begyndelse døde borger Detlev Worsøe i et hus på Papegøj, hvor han sad til leje, men hans arvinger tog straks liget og bragte det om til rådmand Schrøder i Frue sogn, som lod det begrave i Frue Kirke, uden at noget derom her er bleven meldet". Se T.O. Achelis [178] (bd. II s. 329 f. og 332 f.). Gift 2 gange, 5 børn, men 4 døde som små. Den femte, en datter Maria, døde ugift og barnløs.

5 Anne Sophie WORSØE. se V.17 nedenfor.

6 Wilhelm Adolf WORSØE, stiftsprovst. Stiftsprovst i Viborg, konstitueret biskop. Født 1718 i Sødringholm. Død 1 jan. 1781. ~ m. Bodil KEMLER (1720-1791). 10 børn (4 døde små), stor efterslægt, 2 norske Worsøe-grene (sønnesøns datterdatter var forfatteren Sigrid Undset).

Stiftsprovst Wilhelm Adolph Worsøe og hustru Bolette Birgitte Kemmler.

Efterslægt (6 børn) afsn. 2.10.

7 Frederik Christian WORSØE, provst. Provst i Vejlbj-Homå ved Grenå. Født 20 sep. 1720. Død 1 mar. 1791. ~ m. Mette Arildsdatter FRIIS (1728-1791). 2 sønner og 2 døtre. En af hans formænd i Vejlbj var Søren Quist, henrettet 1626 (Blicher "Præsten fra Vejlbj"). Efterslægt (4 børn) afsn. 2.11.

8 Johanne Marie WORSØE. Født 1722. Død 1756. ~ før 1742 m. Rasmus BEGTRUP, skovrider (1712-1762). Skovrider på baroniet Høgholm på Djursland. 1 datter, gift Klitberg i Haderslev. Kilde: Caroc [72] (s. 43). Efterslægt (1 barn) afsn. 2.12.

V.17 Anne Sophie WORSØE.

Født o. 1717 i Sødringholm, Randers A.. Død 23 juni 1767 i Rathlousdal, Odder sogn, Århus A.. ~ 1. 1 sep. 1740 i Blegindkirke, Skanderborg A. m. V.16 Gert Madsen BRØNDSTED, godsforvalter (1690-1746). Forvalter på Gersdorffslund, møller. Se afsn. 1.1. ~ 2. 12 okt. 1746 i Odder m. Hans Hansen MØLLER, herredsfoged (1724-1796). Møller på Skægs Mølle, siden herredsfoged. Flyttede 1722 med sine forældre til øen Vorsøe i Horsens Fjord. Kom efter forældrenes død (1723-24) som 7-årig til sin morbroder og formynder, Ditlef Lauritzen Møller, forpagter på herregården Pandum ved Nibe. I 1. ægteskab fik hun 3 børn (foruden "tvende navnløse børn" begravet 16. marts 1741), og i 2. ægteskab 4 børn. Efter Sophie Worsøes død 1767 giftede Hans Møller sig påny. Fra dette ægteskab stammer en kendt nulevende præsteslægt og familien Bojsen-Møller; men de har altså ikke slægtsforbindelse med os. 3 børn med **V.16 Gert Madsen BRØNDSTED, se afsn. 1.1** .

Hendes børn med Hans Hansen MØLLER:

1 Hedevig Johanne MØLLER. Født 1747 i Rathlousdal. Døbt 2 aug. 1747 i Odder.

2 Hans MØLLER, møller. Ejer af Skvæt Mølle. Født feb. 1749 i Rathlousdal, Odder sogn. Død 1784. ~ m. Johanne Margrethe NIELSDATTER (-1784). Blev student 1767, men overtog herefter Skvæt Mølle i Skanderup sogn. Hans hustru bærer Christian Brøndstedts førstfødte barn Hans Hatting til dåbs i Fruering 1772. Både han og hans hustru døde 1784, hvorefter deres 2 børn blev opdraget hos bedsteforældrene på Skægs Mølle. Efterslægt (2 børn) afsn. 2.13.

3 Dorte Sofie MØLLER. Født 1752 i Rathlousdal, Odder sogn. Døbt 31 okt. 1752 i Odder. Skæbne ukendt. Sikkert opkaldt efter grevinden på Rathlousdal, Dorthe Sophie Rathlou.

4 Ancher Svenstrup MØLLER. Født 1758 i Rathlousdal, Odder sogn. Døbt 15 jan. 1758 i Odder. Død 1774.

Henvisninger

- [30] Brøndsted, Karl Gustav: Slægt-bog for Fridsch'er og Brøndsted'er, håndskrift indtil 1906
- [35] Brøndsted, Sophie Conradine: Oldemors Erindringer, Odense 1908
- [44] Nedergaard, Poul: 100 danske præsteslægter, København 1954.
- [46] Lengnick: Genealogier over adelige og borgerlige Familier, I-II, København 1844/58.
- [51] Worsøe, Hans H. og Henning Aarup: Wilhelm Adolph Worsøes Slægtsbog, Åbenrå 1965
- [52] Worsøe, Hans H. og K. Høeg Hansen: Udskrift af familien Worsøes slægtsbog, 1959
- [53] Seidelin, Mogens: Den Seidelinske Slægtsbog, Bd. 1-5. Illustr. København og Odense 1943-82
- [68] Engelbreth, Bolette: brev 1791, Kirkehistoriske Samlinger, bd. V 5 ("Slægten Engelbreth"), 1909-11, s. 800
- [72] Caroc, J.: Peder Nielsen Skrivers efterkommere. Slægten Begtrup, Viborg 1932
- [78] Madsen, Thorvald: Skægs Mølle, Østjyds Hjemstavn 1955
- [81] Madsen, Thorvald: Fillerup Overmølle. Herredsskriver Knud Engelbreth og hans Slægt, Østjyds Hjemstavn 1953
- [112] Lorenzen, Erna: Folks Tøj i og omkring Århus ca 1675-ca.1850. Jysk Selskab For Historie. Universitetsforlaget i Århus 1975

[178] Achelis, T.O.: Haderslev i gamle dage 1292-1626, Haderslev 1926.